

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА

Український Фінансовий Форум 2017

вересень 2017 р.

Доповідач: Третьякова Г.М.

Позиція основних стейкхолдерів до накопичень власного капіталу

А. Політики

- ідеологічні документи жодної партії НЕ МІСТЯТЬ норм щодо стимуляції накопичень

Б. Виконавча влада

- відсутня державна політика у фінансовому секторі
- невизначеність з Регулятором та його функціями
- відсутність чіткої економічної політики держави

В. Суспільство

- стале прорадянське уявлення – “накопичувати погано”, та пов’язано з неподоланими ризиками

Мета пенсійної реформи

Забезпечення пенсією громадян України на рівні коефіцієнта заміщення не менше 0,6 впродовж всього періоду отримання пенсії

Додаткова інформація:

1. Рівень заміщення солідарного рівня для нових пенсіонерів з 01.01.2018 зменшується близько на 30 % (при впровадженні законопроекту № 6614) до 0,4 та нижче.
2. Рівень заміщення вже сьогодні для генерації “70+” нижче 0,3 (середній по країні – 0,34).
3. При бездефіцитному ПФУ, ЄСВ (22 - 4,7)% та відношенні 1:1 (працюючий до пенсіонера) забезпечити коефіцієнт заміщення в солідарному рівні більше 0,2 не уявляється можливим

Можливі варіанти вирішення

Збільшення ЄСВ до 60% від ФЗП

**Впровадження 2го та стимуляція 3го
рівня пенсійного забезпечення**

Політично неможливо

Необхідно опрацювати 10 рішень

Рішення 1

Кого охоплює система накопичень другого рівня?

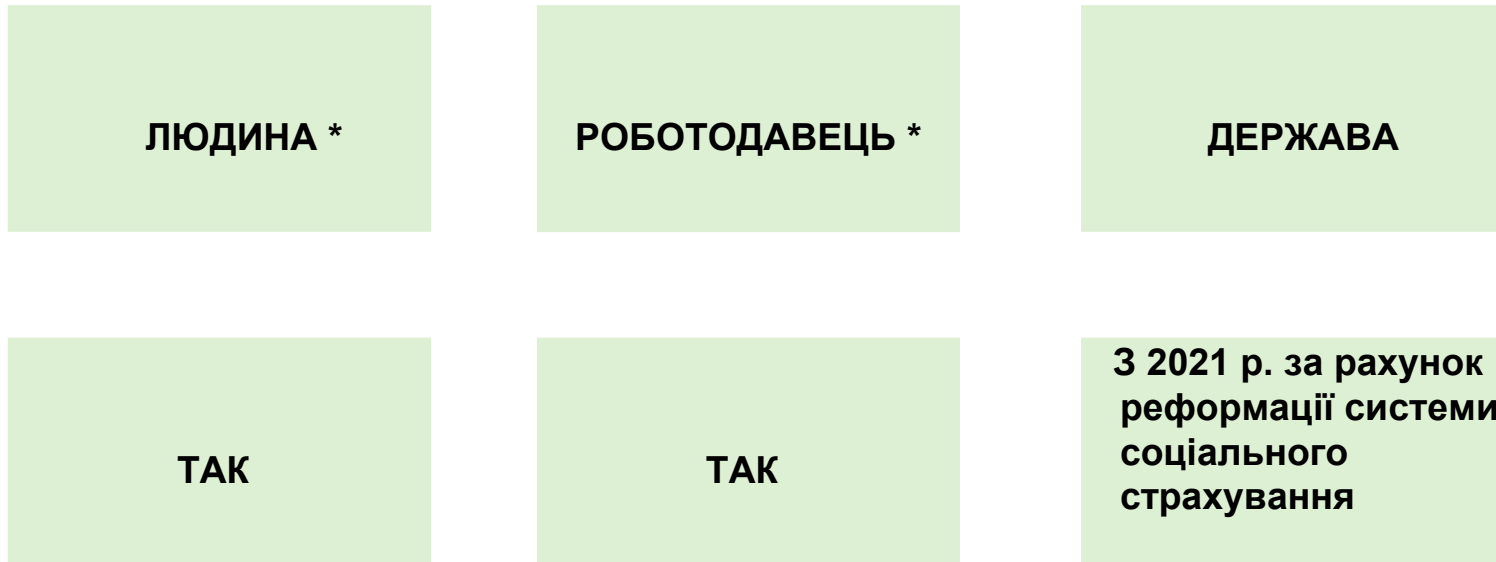
<p>Наймани працівники</p>	<p>ФОП (СПД та самозайняті)</p>	<p>Небезпечні професії</p>
<p>ТАК</p>	<p>НІ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Потребую опрацювання ПІСЛЯ запуску 2-го рівня в цілому. - Хто визначає небезпечність робочого місця? ПКМУ чи на рівні колективного договору?

2-й рівень має запускатись БЕЗ ВИКЛЮЧЕННЯ генерацій за сценаріями “35 та молодше” або “кому до пенсії 10 та більше”

Рішення 2

Хто сплачує у цьому трикутнику?

•Можливі варіанти: А. Обов'язково Б. Сценарії оплати за розміром:

2019р.
2+2+0

2020р.
3+3+0

2021р.
4+4+2

2021р.
4,5+4,5+2,5

Рішення 3

УКРАЇНСЬКА
ФЕДЕРАЦІЯ
УБЕЗПЕЧЕННЯ

Які фінансові механізми використовуємо?

ТАК	НПФ [існуючий механізм] + договори довічної пенсії в СК Life	DC (defined contribution) + DB (defined benefit)
ТАК	Індивідуальні пенсійні рахунки + договори довічної пенсії в СК Life	DC (defined contribution) + DB (defined benefit)
ТАК	Банківські пенсійні рахунки + договори довічної пенсії в СК Life	DC (defined contribution) + DB (defined benefit)
ТАК	Договори довічної пенсії з періодом накопичення	DB (defined benefit) + DC (defined contribution)

Хто обирає? 1) 6 міс. обирає найманий працівник у разі необрання- право переходить до роботодавця, 2) працівник має право у будь-який час змінити механізм, при цьому 1 раз/рік безоплатно, частіше – за рахунок працівника.

Які стратегії інвестування можна обирати? (опціонально)
Молодь
Середній вік
**За 5 років до
пенсії та старші**

- Агресивні
- Помірковані
- Консервативні

- Помірковані
- Консервативні

- Консервативні

Дострокове часткове розторгнення тіла накопичення/або довічної пенсії

- У разі критичного захворювання
  - У разі сплати відсотків за іпотечним кредитом
  - У разі навчання дітей
  - Швидка виплата на поховання (без очікувань спадщини)
- до 100% від накопичень
  - до 30% від накопичень
  - до 30% від накопичень

Рішення 5

Які механізми гарантії?

У DC (defined
contribution)У DC (defined
contribution)У DB (defined
benefit)Тільки тіла
накопичення
(принципала)Тіло накопичень
+ інвестиційний дохід не
нижче рівня інфляціїПенсія розрахована за
формулою СК Life на дату
початку ануїтетних виплат

ТАК

Може бути

ТАК

На базі якої установи?

На базі ПФУ

На базі ФГВФО

На базі нової
структури

НІ

ТАК, віддається
перевага

Може бути

Хто регулює?

Проект SPLIT
Концентрація
повноважень у
НКЦПФР та НБУ
(страхування життя)

ТАК

Створення нового
Регулятора (НПФ,
адміністратори, КУА
щодо НПФ,
страхування життя)

НІ
довго та неефективно

Вилучення нагляду з
НКФП щодо
страховиків до НБУ та
передання
повноважень до
НКЦПФР щодо НПФ,
КУА та адміністраторів
(частковий SPLIT)

Може бути

Механізми переслідування шахраїв та “необережних” Захист права власності

КРИМІНАЛЬНЕ

- за навмисну шкоду фізичній особі (шляхом використання фін. установи) від 5р. позбавлення волі з конфіскацією;
- за навмисне чи свідоме подання завідомо недостовірної інформації (може бути замінено на штрафи у розмірах, що обраховуються аналогічно як розміри застав)

ТАК

МАТЕРІАЛЬНЕ

- за необережну шкоду. Відшкодування особою, що нанесла шкоду;
- капіталізація, створення системи матеріальної відповідальності.

ТАК

(механізм - ФГВФО)

АДМІНІСТРАТИВНЕ

- за порушення строків подання прозорої інформації
- за помилки у звітності

ТАК

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧА

- штрафи за асиметричність інформації (як складова права захисту споживачів)

ТАК

Рух коштів

Централізовано
через
ПФУ

НІ

Direct debit від
НПФ
(адміністратора)

Може бути

Як зарплатний
проект

ТАК

Створення
системи
“дзеркало” у
ПФУ як
дублювання
інформації
щодо кожної
особи

НІ
(інформація
надається
ФГВФО)

Рішення 9

Інструменти інвестування зокрема валютна лібералізація

Опрацьовується НКЦПФР

Щодо ринку дистрибуції

Відповіді на 3 питання:

1. Хто буде фінансовим посередником щодо залучення громадян до 2-го рівня?
2. Як регулюється їх діяльність?
3. Використання е-комерції, е-підпису, е-контрактів, е- ідентифікації.

Банки як
посередники

**НЕ
ВРЕГУЛЬОВАНО**

Страховики та
страхові
посередники

з/п 1797-1 частково
врегулює діяльність
відповідно до
Директиви
№ 2002/92/ЄС від
09.12.2002 р.

Інші види
фінансового
посередництва

**НЕ
ВРЕГУЛЬОВАНО**

Проблеми що потребують розв'язання у контексті створення механізму взаємодії стейкхолдерів:

- **Хто задає ідеологію щодо прийняття кінцевих рішень по відношенню до 9 нерозв'язаних проблем?**
- **Що відбувається всередині заходів щодо запровадження 2го рівня (проміжні КРІ)?**
- **Що є кінцевим документом чи кількісною характеристикою завершення кожного етапу?**
- **Створення механізму співпраці із громадським середовищем, механізму узгодження зі стейкхолдерами.**
- **Комунікаційна стратегія.**

Back-up слайди

Обговорити 9 проблем (підпроектів) та прийняти рішення щодо напрямку руху в т.ч. у зв'язку із обмеженим ресурсом – обмежити кількість альтернатив за кожною проблемою [бажано до 01.11.2017 р.]

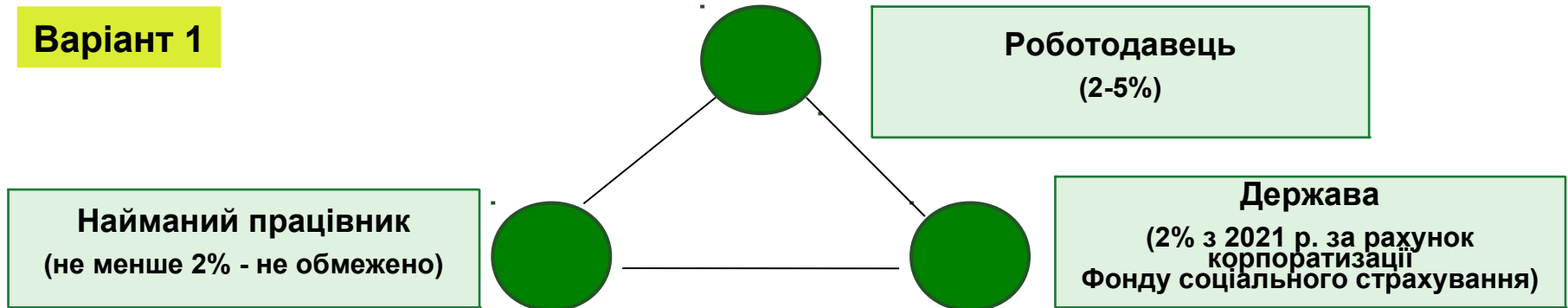
Сформувані проектні групи щодо кожного проекту та зробити інвентаризацію наявних документів та наявних ресурсів (в т.ч. донорів) ЦКР для вирішення проблем. Визначити результат роботи та терміни відповідно за запропонованою таблицею.

Розглянути поточний стан виконання проектів відповідно до п.1 та п.2 15.09.2017р. та 15.10.2017р. на окремій нараді зацікавлених осіб, зокрема зі складу ЦКР.

№ п/п	Проблема	Дата визначення напрямку руху	Результат роботи з проблемою	Дата
Проблема 1				
Проблема 2				
Проблема 3				
Проблема 4				
Проблема 5				
Проблема 6				
Проблема 7				
Проблема 8				
Проблема 9				17

Ресурси та джерела для реалізації права найманого працівника на накопичення пенсії

Варіант 1

Правила застосування вимоги накопичення пенсії найманим працівником:

1. Під час працевлаштування найманий працівник надає реквізити свого пенсійного плану.
У разі його відсутності він має до 6 міс. для відкриття такого плану
ЗА ВЛАСНИМ ВИБОРОМ (індивідуальний пенсійний рахунок, НПФ, банк депозит, договір страхування життя).
2. У разі не обрання пенсійного плану найманим працівником впродовж 6 місяців роботодавець **МАЄ** відкрити такий пенсійний план для такого найманого працівника на власний розсуд.
3. Роботодавець перераховує до такого плану не менше ніж 2 % від ФЗП ЗА найманого працівника + 2% за власний кошт.
4. У разі бажання працівника перераховувати більше ніж 2%, роботодавець збільшує й свій відсоток відрахувань, при цьому має перераховувати суму еквівалентну не менше 2 % та не більше 10 % на обов'язкових засадах. Водночас не обмежуються додаткові внески до пенсійних планів найманих працівників за рахунок роботодавця на добровільних засадах.

Джерела реалізації права найманого працівника на накопичення пенсії

УКРАЇНСЬКА
ФЕДЕРАЦІЯ
УБЕЗПЕЧЕННЯ

Варіант 2

При умові впровадження “3 200- неоподаткований мінімум на члена домогосподарства” [3 100 грн. – прожитковий мінімум]

норма вивільнює ресурс у розмірі 624 грн. ($19,5\% * 3\,200$ грн.), 128 грн. з якого ($4\% * 3\,200$ грн.) направляється до пенсійного плану.

У річному обсязі $128 \text{ грн.} * 12 = 1\,536$ грн.

При впровадженні простої процедури повернення податкової знижки (неоподаткованого мінімуму) зарахувати на вказані пенсійні плани можуть банки за дорученням власника рахунку під час повернення податків.

- - відсутній
- - потребує суттєвих змін
- - потребує доповнення

Архітектура законодавства про пенсії (бажана ситуація)

Закон України "Про пенсії"

регламентує всі складові системи пенсійного забезпечення, умови її зміни, механізми забезпечення тощо

ЗУ "Про трудові пенсії"

Регламентує II та III рівень, що створюється роботодавцем та найманим працівником

ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

Регламентує I (солідарний) рівень пенсійного забезпечення

ЗУ «Про пенсійний фонд України»

Регламентує форму та діяльність ПФУ, як механізм забезпечення виплат I рівня

Низка законів, що описує вимоги до шляхів накопичень (II та III рівень)

- Про НПФ їх адміністрування та управління (зараз назва ЗУ Про НПЗ)

- Про страхування

- Про індивідуальний накопичувальний рахунок

- Про банки та банківську діяльність

ЗУ Non-Known, f.ex. SPLIT

Щодо регулювання та нагляду у фінансовому секторі в частині пенсійних накопичень

ЗУ «Про Фонд гарантування»

Регламентує механізм гарантування у II та III рівні пенсійного забезпечення

Податковий кодекс України, Кримінальний кодекс України, Цивільний кодекс України в частині створення механізму переслідування за злочин